

วิทยานิพนธ์นี้มีจุดมุ่งหมายศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบมหาเวสสันดรชาดกกัณฑ์ชูชกฉบับภาคอีสานจากเอกสารโบราณที่จารด้วยอักษรธรรมอีสาน ภาษาไทยถิ่นอีสาน จำนวน 6 ผูก 196 หน้า ลาน และฉบับภาษาเขมรจากเอกสารโบราณที่จารด้วยอักษรขอมมูล ภาษาเขมร จำนวน 3 ผูก 148 หน้า ลาน

การศึกษาเปรียบเทียบลักษณะทั่วไปของมหาเวสสันดรชาดกกัณฑ์ชูชกฉบับภาคอีสานและฉบับภาษาเขมร พบว่าทั้งสองฉบับมีที่มาจากชาดกในชุดทกนิกาย สุตตันตปิฎก มีจุดมุ่งหมายในการแต่งเพื่อหวังานิสงส์แห่งการสร้างคัมภีร์พระธรรมไว้ในพระพุทธศาสนา ทั้งสอนจริยธรรมทางพระพุทธศาสนาให้ผู้อ่านหรือผู้ฟังได้คิดและนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต และเป็นกัณฑ์ที่ตลกขบขันสนุกสนานเป็นอย่างยิ่ง

การเปรียบเทียบด้านวรรณศิลป์พบว่ามีความคล้ายคลึงกันในด้านเนื้อเรื่อง แก่นเรื่อง โครงเรื่อง และฉาก จะแตกต่างกันเพียงเล็กน้อยในเรื่องของจำนวนตัวละคร โดยกล่าวถึงพราหมณ์เฒ่าผู้หนึ่งที่ไถ่ภรรยาสาวแล้วต้องเดือดร้อนเพราะต้องออกเดินทางไปขอพระกุมารทั้ง 2 กับพระเวสสันดรมาให้ภรรยาได้ใช้ ลักษณะคำประพันธ์เป็นร้อยแก้วมีร้อยกรองปะปนอยู่เล็กน้อย ฉบับภาษาเขมรมีการสัมผัสคำบ้างในบางช่วง มีการใช้คำซ้อน การซ้ำคำ การเล่นเสียง และการใช้สำนวนโวหารพบที่มีการใช้อุปมาโวหารมากกว่าโวหารอย่างอื่นทำให้เกิดภาพพจน์เด่นชัด มีรสวรรณคดีที่เด่นกว่ารสอื่น ๆ คือหัตสรัส ในด้านสังคมสะท้อนให้เห็นถึงสภาพสังคม วัฒนธรรมทางวัตถุ และวัฒนธรรมทางจิตใจ

การเปรียบเทียบการใช้คำศัพท์ทำให้ทราบว่ากัณฑ์ชูชกทั้งสองฉบับมีการใช้คำศัพท์ที่ต่างกันเพราะเป็นคนละภาษาถิ่น แต่ยังมีคำศัพท์อยู่อีกจำนวนหนึ่งที่มีการใช้คำศัพท์คำเดียวกัน คำศัพท์เหล่านี้อาจกล่าวได้ว่าเป็นคำที่เกิดขึ้นจากการยืมคำระหว่างภาษาด้วยกัน เช่น คำนาม คำกริยา เป็นต้น โดยเฉพาะคำศัพท์ในทางศาสนานั้นพบที่มีการใช้คำศัพท์คำเดียวกัน

The purpose of this thesis is to compare the Northeastern Thai versions of the Jūjaka Kaṇḍa of the Mahāvessantara jātaḥ and the Khmer versions. The texts are found in palm-leaf manuscripts, inscribed in I-San Dhamma scripts (the Northeastern Thai version) and Khmer script. The Northeastern Thai text is of 6 volumes, 196 pages and the Khmer version is of 3 volumes, 148 pages.

The result of the study of general aspects reveals that the two versions are from the Jātaḥ in the Khuddakanikāya (the Jātaḥ of the Pāli Buddhist Cannon). The purpose of the inscription of this palm-leaf is to get merit as the result of making palm-leaf manuscript in Buddhism, to entertain people and to teach the ethics of the Buddhist teachings to the people for practices in their lives.

The result of the study of literary art reveals also that the two versions are similar in story, theme, plot, characters and settings, but in the Khmer version there are less characters than in the Northeastern version. The found tales are about a male old Bramin who got married with a young girl and went to ask for Vessantara's two children. The forms of the composition of the two manuscripts are prose and verse, but in the Khmer version there is only the prose. The poetic dictions are versified and imaginative with various figures of speech that create literary beauty and aesthetic feelings. The two versions reflect some social aspects, material culture and spiritual culture.

The result of a comparative study of word usage in both versions, the words used are mostly different, because one is in Northeast Thai language whereas another is in Khmer. However, there are similar words used in both versions, especially religious word which derived from Pāli and Sanskrit.